

Меркантилизъм. Обща характеристика и основни принципи. Етапи на развитие на меркантилизма: ранен и късен меркантилизъм.

1. Икономически предпоставки

Меркантилизмът представлява първият опит за системно разработване на икономическите проблеми. Той е предисторията на същинската икономическа наука. Наименованието идва от “mercante” = търговски. Меркантилизмът е икономическа теория и вид икономическа политика от периода на първоначалното натрупване на капитала от Западноевропейските страни. Меркантилизмът изразява интересите и позициите на представителите на бързоразвиващия се търговски капитал. Търговският капитал е първата форма на капитала, с която е свързано самото зараждане на капиталистическата пазарна система и изиграва решаваща роля в натрупването на капитала.

Меркантилизмът господства като теория и политика от началото на 16 в. до началото на 18 в. и получава развитие във всички развити европейски държави – Англия, Австрия, Франция, Германия, Италия, а през 17 в. и в Русия.

Според представителите на меркантилизма търговията е най-важната стопанска дейност и главният източник за увеличаване богатството на всяка нация. Като исторически предпоставки за появата на меркантилизма се считат **Великите географски открития**, които дават тласък за развитието на международната морска търговия. Благодарение на новите морски пътища и колонизацията на новите земи международната търговия става източник за натрупване на богатства в метрополиите. Откриването на американския континент и на водния път до Индия променят позициите на държавите в световната размяна. Ролята на италианските градове отслабва, а се засилва тази на Испания и Португалия, а по-късно и на Холандия и Англия. Откриването на Америка съдейства за увеличаване производителността на труда и осигурява на западноевропейските държави благородни метали на по-ниски цени. Подобна роля изпълнява и откриването на път за източна Индия покрай нос Добра Надежда.

Втората предпоставка за появата на меркантилизма е образуването на **централизираната държава**. Николо Макиавели (1469 – 1527 г.) издига идеята за централизирана власт и централизирана държава. Образуването на такива държави в Западна Европа се съпровожда с изграждането на редовна армия. Държавата изпитва